

Sprawozdanie

„Między zdrowiem i chorobą – 44 lata psychologicznych badań onkologicznych nad zdrowiem w hematologii” (WJASC2018)

Sprawozdanie z Kongresu Naukowego Juliana Aleksandrowicza

„Between health and illness – 44 years of psychological oncology research on health in hematology” (WJASC2018)

Report from the Scientific Congress of Julian Aleksandrowicz

W dniach 23–24 maja 2018 w Królewskim Mieście Krakowie odbył się Kongres Naukowy z okazji 110. rocznicy urodzin i 30. rocznicy śmierci Profesora Juliana Aleksandrowicza – wieloletniego Kierownika Kliniki Hematologii (obecnie UJ CM) wybitnego lekarza-humanisty, współtwórcy hematologii i III rewolucji zdrowotnej, inicjatora badań nad zdrowiem, człowieka nadziei, który głęboko wierzył, że *nie ma nieuleczalnie chorych*, zwycięzcy plebiscytu „Gazety Wyborczej” na „Krakowianina XX wieku” w kategorii nauka – obok Jana Pawła II i Stanisława Wyspiańskiego, zwycięzców w kategoriach życie publiczne oraz kultura i sztuka.

Kongres Naukowy pt. *Między zdrowiem i chorobą – 44 lata psychologicznych badań onkologicznych nad zdrowiem w hematologii* był kontynuacją Światowego Kongresu Naukowego Juliana Aleksandrowicza WJASC 2008. Odbywał się pod honorowym patronatem Marszałka Województwa Małopolskiego Jacka Krupy, Prezydenta Miasta Krakowa Jacka Majchrowskiego, Metropolity Krakowskiego abp. Marka Jędraszewskiego oraz Rektora Uniwersytetu Pedagogicznego im. KEN w Krakowie prof. dr. hab. Kazimierza Karolczaka i Dziekana Wydziału Pedagogicznego prof.

dr. hab. Ireneusza Światły, a także 12 rektorów wszystkich wyższych uczelni Krakowa, 3 dziekanów krakowskich uczelni, Polskiego Towarzystwa Psychologicznego i Komisji Psychologicznej Oddziału Krakowskiego Polskiej Akademii Nauk. Patronatem medialnym kongresu objęły: TVP3 Kraków, Radio Kraków, krakow.pl i czasopismo psychologiczne „Charaktery”.

Uroczysta ceremonia otwarcia Kongresu z udziałem JE Arcybiskupa Metropolity Krakowskiego Profesora Marka Jędraszewskiego odbyła się 23 maja o godzinie 10.00 w Auli Uniwersytetu Jagiellońskiego przy ul. Gołębiej 24. Przewodnicząca Kongresu Naukowego prof. dr hab. Helena Wrona-Polańska powitała licznie zgromadzonych zaproszonych gości, uczestników kongresu, studentów oraz uczniów Szkoły Podstawowej nr 158 im. Profesora Juliana Aleksandrowicza w Krakowie – Ruczaju-Zaborzu wraz ze sztandarem szkoły oraz dyrektorem Jerzym Kubieńcem i nauczycielami, którzy szczerze wypełnili tę historyczną aulę Collegium Novum.

Abp Marek Jędraszewski, odnosząc się do tytułu kongresu *Między zdrowiem i chorobą*, powiedział, że wskazuje on na sytuację dramatyczną: *Człowiek żyje i ma swoje miejsce, ale też ma swój czas, i w tym czasie jest czas*

zdrowia, mówiąc językiem Koheleta, czas choroby i czas powrotu do zdrowia, ale także czas pogłębiającej się choroby. I to wszystko związane jest z życiem osoby oraz, jakby powiedział św. Jan Paweł II Wielki, ze „stawianiem się” osoby. Prof. Aleksander Skotnicki zwrócił uwagę na przesłanie kliniczne i psychoterapeutyczne Profesora Juliana Aleksandrowicza, aktualne dla współczesnej praktyki klinicznej podkreślając, jak mówił niegdyś patron kongresu, że tzw. medycyna holistyczna *nic nie traci na głębokości, a zyskuje na rozległości*. Prof. Jerzy Aleksandrowicz wspominał Ojca jako człowieka, który w swoim życiu często podejmował odważne próby przełamywania stereotypów w sferze myślenia i działania. Ceremonię otwarcia uświetnił i zakończył koncert skrzypka Marka Polańskiego i pianistki Marty Polańskiej, których publiczność nagrodziła gromkimi brawami.

Kongres Naukowy swoim tytułem: *Między zdrowiem i chorobą – 44 lata psychologicznych badań onkologicznych nad zdrowiem w hematologii* nawiązywał do zorganizowanego wspólnie 44 lata temu przez Profesora Juliana Aleksandrowicza i Profesor Marię Susułowską – założycielkę i wieloletniego kierownika Zakładu Psychologii Klinicznej UJ, której 20. rocznica śmierci przypada również w tym roku – Sympozjum Naukowego w Modlnicy k. Krakowa. Sympozjum to poświęcone było problematyce chorych somatycznie, czego efektem było między innymi zatrudnienie po raz pierwszy w Klinice Hematologii AM w Krakowie psychologa do pracy z chorymi na białaczkę, dając w ten sposób wyraz holistycznemu podejściu do człowieka chorego w praktyce klinicznej.

Celem kongresu było poszerzenie wiedzy dotyczącej różnych aspektów zdrowia: somatycznego, psychicznego, społecznego i duchowego oraz dążenie poprzez interdyscyplinarny dialog specjalistów różnych dziedzin do jej integracji. Realizacji tego celu sprzyjała I sesja plenarna w auli Collegium Novum UJ, prowadzona przez prof. Jana Tylkę i prof. Jana C. Czabałę, na której wykłady wygłosili: prof. Aleksander B. Skotnicki, prof. Helena

Wrona-Polańska, ks. prof. Wojciech Zyzak, ks. prof. Janusz Mastalski, prof. Józefa Gądek-Węsierski, ks. prof. Józef Makselon i prof. Marek Motyka. Profesorowie, eksperci różnych dziedzin nauki, ukazali niezwykle interesujący, swoisty dla reprezentowanej profesji punkt widzenia zdrowia i choroby w ujęciu medycznym, psychologicznym, duchowym, pedagogicznym i społecznym. Jego integracja powinna sprzyjać nie tylko diagnozie i terapii chorych, ale także profilaktyce i promocji zdrowia.

Następnie obrady kongresu przeniosły się do siedziby Towarzystwa Lekarskiego Krakowskiego przy ul. Radziwiłłowskiej 4, gdzie odbyła się sesja naukowa poświęcona Profesorowi Julianowi Aleksandrowiczowi. Obrady prowadził Prezes Towarzystwa Krakowskiego Lekarskiego prof. Igor Gościński, a wprowadził w problematykę obrad prof. Aleksander B. Skotnicki. Sesja rozpoczęła się wykładem prof. Heleny Wrony-Polańskiej pt. *Współpraca psychologów w leczeniu chorych w krakowskiej Klinice Hematologii UJ CM*, ukazującym zasługi Profesora w traktowaniu psychologa jako równorzędnego członka teamu leczącego, co znalazło empiryczne potwierdzenie w wynikach badań autorki ukazujących, że medycyna przywraca chorym życie dzięki przeszczepowi szpiku, ale odzyskanie przez chorego subiektywnego poczucia zdrowia, warunkującego jego funkcjonowanie w życiu, zależy od pomocy psychologa. Kolejne referaty wygłosiły asystentki w Katedrze Psychologii Zdrowia INoW UP dr Barbara Pietryga-Szkarłat i dr Patrycja Curyło-Sikora. Dotyczyły one zdrowia u młodzieży studiującej i tremy w kontekście zdrowia, nawiązując w ten sposób do sentencji Profesora: *nasycać umysły młodzieży i dorosłych wiedzą o tym, co sprzyja zdrowiu jednostkowemu i społecznemu*. Podkreślane i realizowane przez Profesora w praktyce klinicznej znaczenie muzyki w terapii chorych przedstawili: mgr Marta Polańska, ukazując rolę muzyki F. Chopina w aspekcie zdrowia, wpływ muzyki wirtuozowskiej na zdrowie człowieka na przykładzie kaprysu skrzypcowego w muzyce polskiej przedstawił zaś w swoim referacie dr Marek Polański, który w muzycznej *codzie*

na zakończenie wykonał 2 kaprysy skrzypcowe Fryderyka Augusta Duranowskiego i Jochima Kaczkowskiego – pierwsze polskie kaprysy na skrzypce solo.

Drugi dzień Kongresu Naukowego miał charakter edukacyjny i odbywał się w Auli Uniwersytetu Pedagogicznego przy ul. Ingardena 4. Po uroczystym powitaniu przez przewodniczącą Kongresu prof. H. Wronę-Polańską i dyrektora Instytutu Nauk o Wychowaniu prof. Andrzeja Ryka rozpoczęto obrady od projekcji filmu pt. *Człowiek jest tyle wart...* o Profesorze Julianie Aleksandrowiczu w reżyserii Moniki Skwirniańskiej.

W II sesji plenarnej prof. A. Ryk na podstawie wybranych przykładów ukazał aspekty edukacji zdrowotnej w Polsce, prof. Maria Straś-Romanowska zwróciła uwagę na czynniki potencjalnie wpływające na zdrowie człowieka w perspektywie personalistycznej, prof. Grażyna Gunia wprowadziła zaś słuchaczy w problematykę promocji zdrowia w kontekście jej wspólnych problemów w naukach medycznych i pedagogicznych.

W III sesji plenarnej prof. Dorota Kubacka-Jasiecka przedstawiła możliwości pomocy psychologicznej w obszarze trudności i problemów kobiet wieku średniego, prof. Kinga Łapot-Dzierwa ukazała zaś rolę sztuki w kontekście zdrowia i choroby.

Zwieńczeniem sesji plenarnych była dyskusja panelowa pt. *Promowanie zdrowia w dialogu edukacyjnym – zagrożenia i wyzwania*, której moderatorami byli: prof. Jan Tylka i prof. Helena Wrona-Polańska, która podkreśliła istotę dialogu w wychowywaniu ku zdrowiu poprzez działania profilaktyczne i promujące zdrowie.

W ramach kongresu odbyły się 3 sesje referatowe poświęcone psychologicznym problemom chorych somatycznie, w tym

kardiologicznie, onkologicznie, z białaczką, oraz formom pomocy psychologicznej, a także profilaktyce i promocji zdrowia.

Przed Kongresem Naukowym 23 maja o godz. 9.00 została odprawiona msza św. w intencji Profesora Juliana Aleksandrowicza w kolegiacie św. Anny, celebrowana przez JM Rektora UPJPII ks. prof. Wojciecha Zyzaka. Homilię wygłosił JM Rektor Wyższego Seminarium Duchownego Archidiecezji Krakowskiej ks. prof. Janusz Mastalski. Kongresowi towarzyszyły: spacer ulicami Krakowa *Szlakiem Juliana Aleksandrowicza* oraz wystawa poświęcona Profesorowi Julianowi Aleksandrowiczowi pt. *Człowiek jest tyle wart, ile może dać drugiemu*, zorganizowana przez uczniów i nauczycieli w Szkole Podstawowej nr 158 im. Profesora Juliana Aleksandrowicza w Krakowie – Ruczaju-Zaborzu.

Podsumowując kongres, przewodnicząca prof. Helena Wrona-Polańska podkreśliła, iż zintegrowana wiedza o zdrowiu stanowić powinna podstawę nie tylko procesu przywracania chorym zdrowia, ale także jego promowania poprzez nasywanie świadomości młodzieży i dorosłych wiedzą o tym, co sprzyja zdrowiu jednostek i społeczeństwa. Jest to oddziaływanie na świadomość indywidualną i społeczną za pomocą edukacji zdrowotnej, od 2010 roku realizowane na Uniwersytecie Pedagogicznym na kierunku pedagogika, ze specjalnością promocja zdrowia i profilaktyka uzależnień, którego celem jest kształcenie nauczycieli-edukatorów zdrowia, którzy będą wychowywać ku zdrowiu.

Kongres Naukowy Juliana Aleksandrowicza cieszył się dużym zainteresowaniem nie tylko profesorów, pracowników naukowych oraz przedstawicieli różnych dziedzin nauki, ale także studentów i doktorantów licznych uczelni.

Marta Polańska
Marek Polański